

humano generi commendare. Verum horum loco quaestiones aliquot Geographicas subungere libet:

Quæritur I. An Insulæ fuerint ante diluuium, an vero post diluuium demum extiterint. Quæ de re amplectenda videtur sententia Wilhelmi Camdeni doctissimi Geographi, Angli, qui statuit omnino Insulas ante diluuium fuisse, sed etiam quasdam post diluuium primum exortas fuisse, factò hic illic, tempestatum vi, terrarum divortio. Et ante diluuium quidem insulas fuisse hoc argumento probat, quia ad ornatum mundi Insulæ pertineant. *Sparsæ, inquit, in aquis terræ non minus ad ornatum pertinent mundi, quam diffusi per terram lacus.*

II. Quomodo post diluuium animalia in Insulis, & quidem ab hominibus incultas peruenierint. Respondet Augustinus lib. de Civitat. Dei 16, cap. 7. *Possunt quidem credi ad insulas natando transisse, sed proximas. Sunt autem quedam tam longè posita à continentibus terris, ut ad eas nulla videatur natare potuisse bestiarum. Quod si homines eas captas secum adduxerunt, & eo modo, ubi habitabant, earum genera instituerunt, venandi studio fieri potuisse incredibile non est. Quamvis iussu Dei, siue permissu, etiam opera Angelorum negandum non sit potuisse transferri. Si vero è terra exorta sunt secundum originem primam, quando dixit Deus: Producat terra animam vivam. multo clarius apparet, non tam reparandorum animalium causa, quam figurandarum viarum gentium propter Ecclesiæ Sacramentum in arca fuisse omnia genera, si in insulis, quo transire non possent, animalia multa terra produxit. In Insulis Fortunatis, & in his, quæ nostra ætate sunt inventæ, multa animalium genera, quæ inter nos sunt frequentissima, omnino nulla erant: itaque importata sunt, quemadmodum in stirpium generibus quotidie usu venit, ut semen aut furculus aliquis ab aliis ad alias gentes transferatur.*

III. Quid proprie Insula sit. Strabo lib. 1 Geogr. cap. 1, dicit totam terram esse Insulam, quia totam terram mare circumfluat, sed ista nimis laxa est vocabuli usurpatio. Rectius Insulam definiat, partem terræ, quam mare undique cingit, ita ut ex ea nusquam pateat abitus, nec ad eam aditus, nisi per mare. Atq; hoc modo *nat. & exclud.* insula dicitur terra in mari sita: minus principaliter autem Insula etiam ea pars terræ appellatur, quam vel lacus, vel fluvius, vel etiam duo flumina, aut diversa ejusdem fluvii brachia cingunt, quomodo *Insulam Batavorum* vocamus terræ tractum inter Rhenum & Vahalim.

IV. Quanto temporis intervallo opus sit ei, qui pedestri itinere velit totum globum terrenum circumire, si nempe peditem illum non impedirent aquæ, montes & solitudines. Respondetur, si viator singulis diebus tantum conficiat 4 miliaria germanica, posse eum spacio annorum trium, & dierum 260, totum terrenum globum circumire. Ambitus siquidem terræ

milliariorum est germ. 5400. Hæc dividantur per 4, & provenient dies 1350. qui si dividantur per 365, provenient anni tres & dies 260.

V. An Zona torrida & frigida sint inhabitabiles. Resp. Ita fabulantur Poetæ, & crediderunt Aristoteles, Cicero, Macrobius, aliique. at experientia & navigatione Lusitanorum, Hispanorum, Belgarum satis constat, sub Æquatore, hoc est, medio Zonæ torridæ, plurimos passim populos habitare. Quanquam enim tractus iste torridus credi possit, minusque ad habitandum idoneus, si Solis cursum, radiosque perpendiculariter in hæc loca incidentes spectes: cum tamen vi ejusdem Solis magna ibidem attollatur vaporum copia, ros decidat copiosior, dies cum noctibus pares faciant horas; ingens quoque aquarum copia aerem temperet, imbres decidant crebri; ad habitandum multis in locis temperatus satis & accommodus est, & variorum fructuum ac frugum feracissimus. Zonæ quoque frigida nonnullis locis sunt habitabiles, quod in Australioribus Zonæ Borealis partibus experientia compertum est. Nam quicquid sit de frigore, & calore, credendum est, Naturam, quæ regiones calore ac frigore distinxit, homines quoque & cetera animalia ad locorum patientiam generasse, præsertim cum videamus & Lusitanos & nostrates tandem assuevisse ferre intemperiem, quam vocant Zonæ torridæ, cum multi hoc tempore sub Æquatore degant.

VI. Cur tractum terræ ab Occasu in Ortum Cosmographi longitudinem appellant, à Septentrione vero in Austrum latitudinem; cum pari intervallo distent in Sphæra oriens ab occidente, & Septentrio ab Austro. Respondeo, rationem haberi non terræ simpliciter, sed quatenus habitabilis est & cognita. Ideoque Ptolemæus videns terram habitabilem magis porrigi ab occasu in Ortum, quam à Septentrione in Austrum, appellat terræ tractum ab Occasu in Ortum longitudinem, à Septentrione in Austrum latitudinem. Dari etiam hæc potest causa ex eodem Ptolemæo, quod motus Planetarum ab Occasu in Ortum longior est, quam à Septentrione in Austrum. Hic enim includitur intra duos Tropicos tantum, quorum distantia continet gradus 47, ille vero complectitur grad. 360.

VII. Quis sit terminus longitudinis & latitudinis terræ. Resp. Veteres Geographi terminum longitudinis constituerunt in metropoli regionis Sinarum ad extremam Indiam, quæ metropolis & ipsa Sina appellata, ab Insulis Fortunatis abest gradib. 180, siue miliaribus germ. 2700. At à recentibus Geographis ultra terminum à Ptolemæo constitutum, 60 grad. itur. Nam Scythia extra Imaum montem porrigitur ad gradus 60, versus orientem, ubi est amplissimum regnum Cathaji, Lusitanis notum. Quo modo terra secundum longitudinem ad

B

Ortum